

SMART VILLAGES — nowa szansa dla obszarów wiejskich

*Spotkanie informacyjne dla organizacji
pozarządowych i sołectw*

Ireneusz Witkowski

wiceprezes Wielkopolskiej Sieci Lokalnych Grup Działania

wiceprezes Lokalnej Grupy Działania KOLD

Polska wieś się zmienia

- Po II wojnie światowej stabilna liczba mieszkańców wsi – ok. 15 mln
- Po przemianach w 1990r na wsiach przybyło ok. 5% mieszkańców (wokół dużych miast, ale wsie się wyludniają)
- Starzenie się ludności wsi, mniej rolników
- Rośnie atrakcyjność wsi jako miejsca zamieszkania
- Następuje porzucanie ziemi
- Jak ziemię włączyć ponownie do produkcji ?
- Dochody rolników szybciej rosną niż w mieście (programy unijne)
- Jak pomóc wsi rozwijać się?
- szansą jest internet i nowe technologie
- Przywrócić na wsiach potrzebne usługi, które zamierają
- Potrzebna dobra infrastruktura na wsi
- Duże znaczenie liderów wiejskich

SMART VILLAGES - co to jest ?

- **Inteligentne wsie** - Nowe narzędzie proponowane przez Komisję Europejską
 - ...obszary wiejskie i społeczności, które nie czekają biernie na nadejście zmian- podejmują inicjatywę, aby znaleźć praktyczne rozwiązania podstawowych problemów, z którymi się mierzą opierają się na swoich...
 - obecnych mocnych stronach i zasobach, a także na rozwijaniu nowych możliwości,
 - tradycyjne i nowe sieci i usługi są ulepszone za pomocą technologii cyfrowych, telekomunikacyjnych, innowacji i lepszego wykorzystania wiedzy, aby wnieść wartość dodaną do życia mieszkańców
 - dążą do znalezienia lepszych, mądrzejszych sposobów wspierania rozwoju obszarów wiejskich
 - Trzeba dawać wioskom narzędzia do radzenia sobie z własnymi wyzwaniami, a jednocześnie przyczyniać się do większych wyzwań, przed jakimi stoi społeczeństwo jako całość

Inteligentne wioski

- Opierają się na zasobach i mocnych stronach
- Usługi ulepszone za pomocą technologii cyfrowych
- Inicjatywy oddolne oparte na dobrej strategii
- Innowacyjne rozwiązania np. w ekologii – od pola do stołu
- Wspólne użytkowanie sprzętu np. wynajem rowerów
- Grupy producenckie
- e-edukacja
- e – zdrowie
- e – opieka
- e – handel
- e - turystyka

Główne dziedziny inteligentnych wiosek

- 1. Usługi publiczne tj. e-zdrowie, e-opieka, edukacja zdalna, transport (np. telebusy), energetyka (np. OZE), a także bezpieczeństwo (np. monitoring wizyjny).
- 2. Zarządzanie publiczne tj. e-administracja, gospodarka odpadami (np. czujniki napełnienia kontenerów), planowanie przestrzenne (np. digitalizacja), a także monitoring środowiska (np. czujniki jakości powietrza).
- 3. Przedsiębiorczość tj. rolnictwo precyzyjne, handel online (np. wyrobami lokalnymi), turystyka wiejska (oparta na inteligentnych rozwiązaniach), a także współdzielenie (np. specjalistycznych sprzętów).

Przykłady wiosek inteligenckich

- **We Francji** utworzono gospodarstwo ekologiczne przez grupę rolników
- Założyli organizację pozarządową, aby mieć zdolność prawną
- Kupują grunty zagrożone (rolnicy przechodzą na emeryturę) i dzierżawią zainteresowanym rolnikom
- Utworzyli sklep, gdzie sprzedają produkty swoje i innych rolników
- Sprzedają własne produkowane piwo
- Organizują koncerty
- **W Austrii** 36 wsi w górach współpracuje w transporcie ludzi (uzupełniają transport publiczny)
- Dowożą ludzi do sklepów, do Lekarza
- System internetowy , logują się i czekają ok. 10 min – bus wspólny lub samochód sąsiadów
- **Istotną rolę spełnia internet i lider lokalny**

Priorytety w nowym okresie unijnym - środowisko i ochrona klimatu

- Przykłady działań
 - mobilny asystent turystyczny
 - mobilne hospicjum
 - walczymy z kopciuchami
 - zdrowa żywność – nowy zielony ład
 - innowacje w uprawach rolnych
 - Działania informacyjne o zanieczyszczaniu powietrza

Koncepcje SMART WILLAGES

- Konkurs na opracowanie koncepcji Smart Willages zostanie przeprowadzony przez Lokalną Grupę Działania
- Operacja ma stworzyć koncepcję dla danej miejscowości (lub kilku sąsiadnich)
- Opis operacji
- Partycypacyjny charakter z mieszkańcami (włączenie w przygotowanie)
- Konsultacje ze społecznością ze szczególną rolą sołtysa (Rady sołeckiej)
- Analiza SWOT
- **Lista inicjatyw do koncepcji**
- Komponent cyfrowy lub klimatyczny lub środowiskowy
- Zgodność z Lokalną Strategią Rozwoju LGD

Jak działać w SV

- **od Internetu poprzez zorganizowanie się, do konkretnych inicjatyw.**
- Ktoś aktywny, lokalny lider, może organizacja pozarządowa zakłada stronę internetową, tworzy grupę na Facebooku itp. Te narzędzia są wykorzystywane do komunikacji wśród zainteresowanych mieszkańców wsi, do ogłaszania ważnych i mniej ważnych komunikatów, do konsultacji społecznych itd. Mieszkańcy nawiązują kontakt, wymieniają informacje, dzielą się opiniami, a z tego mogą zrodzić się pomysły konkretnych przedsięwzięć, projektów. Wówczas zaczyna się poszukiwanie źródeł finansowania –w czym Internet okazuje się bardzo pomocny

Jak działać w SV

- pojawiają się inicjatywy zamontowania autonomicznych lamp solarnych, wybudowania „ogrodu deszczowego”, wykonania „mini biblioteki” w budce telefonicznej, czy utworzenia ścieżki questingowej przybliżająca mieszkańcom historię miejscowości. Należy tu zauważyć, że w pewnym momencie tworzy się stowarzyszenie, które przejmuje rolę współorganizatora życia publicznego we wsi. To właśnie może być ważnym krokiem do podnoszenia jakości życia we wsi.

Przykład wioski SV

- Rozbudowano infrastrukturę rekreacyjną nad stawem wiejskim z wykorzystaniem : -
 - instalacji automatycznej
 - Stacji Meteo (zestaw solarny) – mierzenie temp, wilgotności, opady, ciśnienie, wiatry, temp wody
 - - instalacja oświetlenia (lampy hybrydowe zasilane fotowoltaiką i siłownią wiatrową
 - **„Dajemy wam coś gotowego, innowacyjnego a wy to wykorzystujecie dla lepszego życia”.**

Przykłady wiosek SV

- Klub młodzieżowy
 - warsztaty tematyczne – rozwijanie pasji i zainteresowań np. z astronomii (budowa teleskopu) czy ekologii
 - aktywne spędzanie wolnego czasu – zajęcia rekreacyjne
 - poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne
 - wsparcie w procesie nauki
 - tworzenie questów

Przykłady wiosek SV

- Krótkie łańcuchy dostaw (producent- dystrybutor- spożywca
 - Strona internetowa wioski (kontakty między rolnikiem a konsumentem)
 - Na stronie – wiedza rolnicza nt. digitalizacji rolnictwa czyli np. czujnik pszczół-
 - - materiały informacyjno- edukacyjne

Kryteria oceny

- Koncepcja zgodna z Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Działania
 - –preferencje dla miejscowości do 5 tys mieszk., obszarów PGR i zmarginalizowanych
 - Partycypacyjny charakter przygotowania (rola sołtysa lub rady sołectkiej)
 - Partnerstwo min 2 podmiotów
 - Potencjał organizacyjny
 - Innowacyjność działań
 - Mierzalny efekt ochrony klimatu
 - Rozwój sprzyjający ochronie środowiska

Stworzenie koncepcji SV

- Forma i wysokość wsparcia: ryczałt w wysokości 4 tys. zł / koncepcję
- Wsparcie przygotowawcze na stworzenie koncepcji SV będzie wdrażane za pomocą projektów grantowych
- wsparcie grantobiorcy w wysokości 4 tys. zł określona ex ante.
- Wsparcie na przygotowanie koncepcji Smart Village może być udzielone:
 - osobie fizycznej,
 - osobie prawnej, w tym organizacjom pozarządowym (oprócz LGD)

Realizacja operacji z koncepcji

- Kolejnym etapem po stworzeniu koncepcji SV jest proces realizacji projektów nią objętych.
- Realizacja operacji określonych w koncepcji SV może odbywać się
 - między innymi w ramach przedsięwzięć LSR
 - jednak kluczowym tutaj jest poszukiwanie przez mieszkańców innych źródeł finansowania - takie podejście tzn. bez zapewnienia finansowania realizacji zmotywuje lokalne partnerstwa do przygotowania koncepcji obejmujących zadania adekwatne do potrzeb

Planowane terminy

- Zmiany w Lokalnej Strategii LGD KOLD z wpisaniem SV - maj 2021- zrealizowano
- Złożenie wniosku do Samorządu Województwa o aneks do umowy realizacyjnej LSR - maj/czerwiec 2021 - zrealizowano
- Podpisanie aneksu do umowy przez LGD z SW – jesień 2021 - podpisano
- Ogłoszenie konkursu grantowego m.in. na koncepcję SV – II poł. 2022r
- Spotkania dyskusyjne w środowiskach wiejskich w celu udziału w konkursie na koncepcje SV - kwiecień – lipiec 2022
- Udział w konkursie na koncepcje SV przez środowiska wiejskie – II poł. 2022
- Opracowanie koncepcji rozwoju wsi w ramach konkursu – II połowa 2022r.

Zmiany w LSR

- Opracowanie kryteriów oceny wniosków na koncepcję SV - I poł 2022r.
- Konkurs na koncepcję - 4 tys zł dotacji
- Możliwość wnioskowanie o dotacje różnych źródeł dla rozwoju wsi
- Wnioskować musi organizacja pozarządowa posiadająca osobowość prawną

Dziękuję za uwagę

- irwit@poczta.onet.pl